

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Кримінальне право»

кафедра кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту права та
психології

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузі знань	К «Безпека та оборона»
Спеціальність	К9 «Правоохоронна діяльність»
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Форми здобуття вищої освіти	денна, заочна
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	залік, екзамен

Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання навчальної дисципліни:

Назва навчальної дисципліни	Кримінальне право (Criminal Law)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Щерба Вікторія Миколаївна
Профайл викладача (-ів)	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8529-7979
Контактний тел.	+38(066)7765974
E-mail:	kpk.criminology@gmail.com
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Шопіна Юлія Олегівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0009-0004-7734-2102
Контактний тел.	+38(096) 073 54 62
E-mail:	kpk.criminology@gmail.com
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Козачина Анна Меружанівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0009-0009-7995-8628
Контактний тел.	+380 (63) 700 70 80
E-mail:	kpk.criminology@gmail.com
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Кошевський Віталій Станіславович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0009-0000-3030-1558
Контактний тел.	+380 (63) 208 20 83
E-mail:	kpk.criminology@gmail.com

Консультативна допомога кафедри

Очні консультації: з 15.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: за допомогою електронної пошти (kpk.criminology@gmail.com), месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 15:00.

Сторінка дистанційного курсу: <https://learn.navs.edu.ua/course/index.php?categoryid=141>

Стислий опис навчальної дисципліни

<p>Мета вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право» є вивчення основних положень кримінально-правових норм, інститутів Загальної та Особливої частини КК. Отримання знань здобувачами вищої освіти щодо особливостей кваліфікації та застосування кримінально-правових норм.</p> <p><i>Предметом</i> вивчення навчальної дисципліни є нормативні положення закону України про кримінальну відповідальність, їх доктринальне тлумачення та застосування.</p> <p>Основними <i>завданнями</i> вивчення дисципліни «Кримінальне право» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - із Загальної частини є: з'ясувати поняття, предмет, завдання і систему кримінального права; розглянути основні положення науки кримінального права; вивчити закон про кримінальну відповідальність; проаналізувати поняття кримінальної відповідальності та її підстави; опрацювати поняття кримінального проступку, злочину і його видів; здійснити аналіз складу кримінального правопорушення; визначити об'єкт і предмет кримінального правопорушення; визначити об'єктивну сторону кримінального правопорушення; визначити суб'єкт кримінального правопорушення; визначити суб'єктивну сторону кримінального правопорушення; розглянути стадії вчинення кримінального правопорушення; проаналізувати інститут співучасті у кримінального правопорушення; визначити множину кримінального правопорушення; з'ясувати обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння; встановити особливості звільнення від кримінальної відповідальності; визначити покарання та його види; з'ясувати особливості призначення покарання; розглянути звільнення від покарання і його відбування, вивчити інститут судимості, її погашення і зняття; розглянути примусові заходи медичного характеру та примусове лікування; визначити особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; з'ясувати основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн. - із Особливої частини кримінального права є: систематизоване освоєння і закріплення у курсантів, слухачів та студентів правильному орієнтуванню в діючому кримінальному законодавстві, набуття вміння
---	---

	<p>застосовувати норми кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень; вивчення курсу повинно сприяти вихованню у курсантів, слухачів та студентів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань; під час вивчення курсу повинні розкриватися зв'язки кримінального права України з іншими галузями права і юридичними навчальними дисциплінами.</p>
Тривалість	180 годин.
Форми та методи навчання	<p>Під час вивчення дисципліни «Кримінальне право» використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.</p> <p>Дисципліна включає такі види занять як лекції, семінарські, практичні заняття, а також самостійну роботу.</p> <p>Вивчення дисципліни рекомендується почати з ознайомлення з тематичним планом, який містить структуру курсу, з планами семінарських та практичних занять, завданнями для самостійної роботи та тематикою рефератів, доповідей. В результаті здобувач отримує уяву про завдання, що має виконати під час вивчення курсу а також методичні рекомендації для самостійного опрацювання матеріалу та підготовки до занять з метою засвоєння основних, сформульованих на підставі сучасних теоретичних положень і новітнього законодавства України.</p>
Система поточного контролю	<p>Поточний контроль успішності здобувачів – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми. Поточний контроль здійснюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступеня та якості засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.</p> <p>Поточний контроль проводиться у таких формах:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ вибіркового усного опитування перед початком занять; ✓ фронтального стандартизованого усного опитування за основними питаннями заняття; ✓ виклику до дошки для самостійного розв'язування практичних завдань чи ситуацій; ✓ експрес-опитування, що являє собою або суцільне опитування всіх присутніх або вибіркоче опитування частини здобувачів групи. Питання з теми (кількох тем), яка готувалася на семінарське заняття, передбачають

	чітку коротку відповідь. При експрес-опитуванні кожен здобувач має право відповісти лише один раз; ✓ тестування (комп'ютерного, письмового); реферативних повідомлень та їх обговорень.
Система підсумкового контролю	Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни проводиться у формі заліку. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.
Пререквізити (Prerequisite)	«Теорія держави та права», «Логіка», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності»
Постреквізити (Postrequisite)	«Кримінологія», «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Кримінально-виконавче право», «Філософія сталого розвитку», «Фахова практика».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач.
РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності. РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. РН13. Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи.	<i>Інтегральна компетентність:</i> здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Загальні компетентності:</i> ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення. <i>Спеціальні компетентності:</i> СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел. СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- властивість приймати рішення та вирішувати проблеми;
- навички чіткого і зрозумілого формування думки (повідомлення, доповідні записки тощо);
- взаємодія з різними типами людей.

**Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять
Кримінальне право. Загальна частина.**

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Що таке кримінальний право як галузь законодавства? 2. Що таке кримінальний право як юридична наука? 3. Що таке кримінальний право як навчальна дисципліна? 4. Що є завданням кримінального права України? 5. Визначити предмет кримінального права. 6. В чому полягають функції кримінального права? 7. Що складає систему кримінального права? 8. Назвати загальні принципи кримінального права України. 9. Назвати спеціальні принципи кримінального права України. 10. Структура статей Загальної та Особливої частини КК. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми: поняття та види. 11. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття, види і значення. Роль Верховного Суду в тлумаченні законів про кримінальну відповідальність. Аналогія в кримінальному праві.
Тема 2 Кримінальна відповідальність та її підстави. Поняття	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття:	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення.

<p>кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення</p>	<p>поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>2. Структура Кримінального кодексу України. Взаємозв'язок Загальної та Особливої частини КК. 3. Поняття і ознаки кримінального правопорушення в кримінальному праві України. 4. Класифікація кримінальних правопорушень. 5. Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК). 6. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень. 7. Поняття і значення кримінального правопорушення. Співвідношення кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення. 8. Елементи і ознаки складу кримінального правопорушення. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення. 9. Види складів кримінальних правопорушень.</p>
<p>Тема 3. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <p>1. Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єкта кримінального правопорушення. 2. Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення: їх структура. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. 3. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення. 4. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, значення для кваліфікації. 5. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, їх види та значення в кримінальному праві. 6. Місце, час, спосіб, обстановка, знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення як ознаки об'єктивної сторони і їх кримінально-правове значення.</p>

<p>Т. 4. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. 2. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності. 3. Поняття, ознаки, види спеціального суб'єкта кримінального правопорушення. 4. Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її ознаки. 5. Поняття та форми вини в кримінальному праві. 6. Умисел і його види. Спеціальні види умислу, їх значення. 7. Необережність та її види
<p>Т. 5. Стадії кримінального правопорушення.</p>	<p>Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види стадій умисного кримінального правопорушення. 2. Поняття закінченого кримінального правопорушення. 3. Поняття та види готування до кримінального правопорушення. 4. Поняття, ознаки, види замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху від готування
<p>Т. 6. Співучасть у кримінальному правопорушенні.</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті. 6. Види співучасників. 7. Форми співучасті. Поняття, ознаки, значення. Спеціальні питання відповідальності співучасників.

	раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	
Т. 7. Множинність кримінальних правопорушень	Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Одиночне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиночних кримінальних правопорушень. 2. Повторність кримінальних правопорушень: її ознаки та види. Значення для кваліфікації і призначення покарання. 3. Сукупність кримінальних правопорушень та їх види. Значення сукупності для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. 4. Рецидив кримінального правопорушення його види. 5. Кримінально-правове значення рецидиву кримінального правопорушення.
Т. 8. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття необхідної оборони й умови її правомірності. 2. Уявна оборона. Відповідальність за шкоду, заподіяну в стані уявної оборони. 3. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави, ознаки й умови правомірного затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення та заподіяння йому шкоди. 5. Поняття крайньої необхідності, її ознаки та підстави виникнення. 6. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. 7. Виконання наказу чи розпорядження. 8. Діяння, пов'язане з ризиком. 4. Виконання спеціального завдання з попередження чи викриття кримінально протиправної діяльності,

		організованої групи або злочинної організації
Т. 9. Звільнення від кримінальної відповідальності	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Взаємозв'язок кримінально-правових та кримінально-процесуальних аспектів звільнення від кримінальної відповідальності. 2. Проаналізуйте висловлені в юридичній літературі точки зору з питання про конституційність інституту звільнення від кримінальної відповідальності. 3. Як співвідноситься між собою ст. 69 ст. 69-1 КК України.
Т. 10. Поняття і мета покарання. Система і види покарань	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Штраф як вид покарання, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. 2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. 3. Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. 4. Виправні роботи як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки. 5. Арешт. Поняття й зміст арешту, строки й порядок його застосування. 6. Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. 7. Позбавлення волі в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Поняття та строки позбавлення волі на певний строк. 8. Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі.
Т. 11. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. 2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. 3. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

		<p>4. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення до строку покарання, призначеного судом. Обчислення строків покарання.</p> <p>5. Особливості та порядок призначення покарання при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків.</p> <p>6. Загально-правові наслідки судимості.</p> <p>7. Кримінально-правові наслідки судимості.</p> <p>8. Обчислення строків погашення судимості</p>
<p>Т. 12. Інші заходи кримінально-правового характеру. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. 2. Види примусових заходів медичного характеру. Їх продовження, зміна або припинення. 3. Вирішення практичних завдань. 4. Зміст та класифікація обмежувальних заходів

Кримінальне право. Особлива частина

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
<p>Тема 1. Поняття та система Особливої частини кримінального права України. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України.</p>	<p>Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження.</p> <p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та систем Особливої частини кримінального права. 2. Завдання кримінального права в посиленні боротьби зі злочинністю. 3. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. 4. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади. 5. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. 6. Державна зрада.

		7. Посягання на життя державного чи громадського діяча.
Тема 2 Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Кримінальні правопорушення проти життя. Загальна характеристика і види. 2. Поняття вбивства і його види. Ознаки вбивства. 3. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. 4. Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах. 5. Поняття і види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. 6. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що причинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.
Тема 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика та види. 2. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. 3. Захоплення заручників. 4. Підміна дитини. 5. Торгівля людьми.
Тема 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості	Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Розбещення неповнолітніх. 2. Відмінність зґвалтування від сексуального насильства. 3. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.
Тема 5. Кримінальні правопорушення проти	Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Поняття, загальна

<p>виборчих, трудових та інших особистих прав і громадянина</p>	<p>/ кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. 2. Порушення недоторканості житла громадян. 3. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей та непрацездатних батьків. 4. Порушення авторського і суміжних прав.</p>
<p>Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності</p>	<p>Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі та некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. 2. Крадіжка. 3. Грабіж. Характеристика відкритого викрадення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність грабежу від крадіжки. 4. Розбій. Поняття і ознаки розбою. Безпосередній об'єкт розбійного нападу. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу і бандитизму. 5. Шахрайство. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування від крадіжки, поєднаної з обманом та від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. 6. Вимагання. Поняття, кваліфікуючі ознаки, відмежування вимагання, поєднаного з насильством від розбою. 7. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним</p>

		шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).
Тема 7. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	Самостійне вивчення	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика і види господарських кримінальних правопорушень. 2. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. 3. Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів. 4. Контрабанда. 5. Шахрайство з фінансовими ресурсами.
Тема 8. Кримінальні правопорушення проти довкілля.	Самостійне вивчення	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти довкілля. 2. Порушення правил екологічної безпеки. 3. Забруднення чи псування земель. 4. Забруднення атмосферного повітря. 5. Порушення правил охорони надр. 6. Знищення або пошкодження лісових масивів. 7. Незаконне полювання.
Тема 9. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 2. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: склад

	<p>тестових завдань; домашні завдання.</p> <p>Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності.</p> <p>3. Бандитизм: поняття та ознаки банди, склад кримінального правопорушення, відмежування від розбою, співвідношення із створенням злочинної організації.</p> <p>4. Терористичний акт: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки; відмежування від диверсії та кримінальних правопорушень проти життя, здоров'я, власності</p> <p>5. Фінансування тероризму: поняття, склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності за це кримінальне правопорушення.</p> <p>6. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: склади кримінальних правопорушень, умови звільнення від кримінальної відповідальності.</p> <p>7. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів: склад кримінального правопорушення.</p>
<p>Тема 10. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.</p>	<p>Самостійне вивчення</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <p>1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.</p> <p>2. Порушення вимог законодавства про охорону праці.</p> <p>3. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.</p>

		<p>4. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.</p> <p>5. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах.</p>
<p>Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. 2. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. 3. Незаконне заволодіння транспортним засобом. 4. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. 5. Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху. 6. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
<p>Тема 12. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності</p>	<p>Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. 2. Групове порушення громадського порядку. 3. Хуліганство. 4. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. 5. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. 6. Знищення, пошкодження або приховування документів чи

		унікальних документів Національного архівного фонду
Тема 13. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.	Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання. Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. 2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. 3. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів чи психотропних речовин без мети збуту. 4. Використання коштів, здобутих від наркобізнесу. 5. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки, умови звільнення від кримінальної відповідальності
Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	Домашні завдання та питання для самоконтролю: 1. Розголошення державної таємниці. 2. Втрата документів, що містять державну таємницю. 3. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. 4. Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів 5. Опір представнику влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і

		державного кордону або військовослужбовцеві.
Тема 15. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опір представнику влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від кримінальних правопорушень проти особи. 2. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки. 3. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу: склади кримінальних правопорушень, кваліфікуючі ознаки, відмежування від кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. 4. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця: поняття посягання на життя, склад кримінального правопорушення, співвідношення з умисним вбивством.
Тема 16. Кримінальні правопорушення у сфері використання	Самостійне вивчення	Домашні завдання та питання для самоконтролю:

<p>електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. 2. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. 3. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. 4. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. 5. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.
<p>Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності</p>	<p>Лекція: очно з використанням мультимедійного супроводження. Семінарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи. 2. Зловживання владою або службовим становищем. 3. Перевищення влади або

		<p>службових повноважень.</p> <p>4. Службове підроблення.</p>
<p>Тема 18. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.</p>	<p>Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінальні правопорушення у сфері професійної діяльності пов'язаної із наданням публічних послуг 2. Службова недбалість. 3. Завідомо незаконні затримання, привід або арешт. 4. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. 5. Примушування давати показання. 6. Завідомо неправдиве показання.
<p>Тема 19. Кримінальні правопорушення проти встановлення порядку несення військової служби (військові злочини), проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.</p>	<p>Семинарське заняття: поточна перевірка у вигляді усної співбесіди (7 - 10 хв. / кожного); письмова перевірка у вигляді контрольних робіт та тестових завдань; домашні завдання.</p> <p>Практичне заняття: практична перевірка раніше засвоєних знань під час виконання практичних задач і вправ.</p>	<p>Домашні завдання та питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, загальна характеристика і види військових кримінальних правопорушень. 2. Непокора. 3. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Відмінність від дезертирства. 4. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. 5. Недбале ставлення до військової служби. 6. Пропаганда війни. 7. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного

		<p>(нацистського) тоталітарних режимів.</p> <p>8. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.</p> <p>9. Воєнні кримінальні правопорушення: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.</p> <p>10. Злочини проти людяності: склад кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки.</p>
--	--	--

Основні інформаційні джерела:

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3-х т. – Т. 1. Загальні засади / П.С. Берзін. – 2-ге вид., виправл. та доповн. Київ, ВД «Дакор», 2019. 562 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 428 с.
3. Кримінальне право України: *Загальна частина* : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В.. Харків. : «Право», 2020. 584 с.
4. Кримінальне право: Навчальний посібник / О.О. Дудоров, М. І. Хавронюк. К.: Ваіте, 2014. 944 с.
5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К. : Юрінком Інтер, 2017. 1154 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 9-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. К. : Юридична думка, 2018. 1316 с.
7. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
8. Вартилицька І.А. Шармар О.М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. *Вісник асоціації кримінального права України*. Том 1. № 15 (2021). С.191-206.
9. Кузнецов В.В., Шармар О.М., Акімов М.О. Еволюція законодавства України про кримінальну відповідальність (X-XXI ст.ст.). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022.С. 265-269.
10. Шармар О.М. Виконання обов'язку щодо захисту вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставина, що виключають кримінальну протиправність діяння. *Вісник асоціації кримінального права України*. Том 1 № 17.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Кримінальне право» можуть використовуватися наступне обладнання: ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення (IBM i2, ArcGIS), яке дозволяє ефективно та змістовно демонструвати належну інформацію під час занять. Крім того використовується програмне забезпечення: ZOOM, VIBER, MOODLE та інші, за допомогою якого можна проводити дистанційне навчання з навчальної дисципліни.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Досягається за допомогою наступних складових:

1) здобувач вищої освіти має погодитися на дотримання принципів академічної доброчесності;

2) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

3) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

5) засвоєння тем пропущених лекційних занять здійснюється шляхом відпрацювання здобувачем вищої освіти (співбесіда, реферат, презентація, доповідь тощо). Пропущені практичні та (або) семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, та незадовільні оцінки здобувач вищої освіти відпрацьовує науково-педагогічному працівникові згідно з графіком консультацій до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі групи.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології, які безпосередньо проводять заняття (за затвердженим графіком проведення консультацій).

Оцінювання результатів навчання

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до ст. 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Розподіл балів, з яких формується рейтинг компетентності студента, відбувається між поточним контролем (60 балів) та підсумковим контролем (40 балів).

Таблиця 1

Четвертий семестр. Кримінальне право (Загальна частина)

Накопичення балів з тем за усі види робіт <i>max 60 %</i>													Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
													<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	Самостійна робота	Залік 40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Таблиця 2

П'ятий семестр. Кримінальне право (Особлива частина)

Накопичення балів з тем за усі види робіт <i>max 60 %</i>																		Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів		
																		<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>		
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	T 17	T 18	T 19	Самостійна робота	Залік 40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	A	відмінне виконання
85-89	зараховано	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	зараховано	D	непогано

60-65		Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	не зараховано	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

Сабріє ШРАМКО – т.в.о. завідувача кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат юридичних наук, старший дослідник

Вікторія ЩЕРБА – доцент кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат юридичних наук

Юлія ШОПНА – доцент кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат юридичних наук

Силабус схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології. Протокол від 23.07.2025 р. № 24.

Т.в.о завідувача кафедри

їє ШРАМКО